

7. Anexă

Exemplu: Cadrul de competențe de predare – descriere detaliată a competențelor cadrelor didactice

Introducere

Obiectivul principal al Cadrului de Competențe pentru Personalul Didactic/Profeziile Didactice (CCPD) este de a promova programe de predare de calitate și de a contribui la îmbunătățirea rezultatelor elevilor. Învățarea profesională este un mijloc cheie de garantare a faptului că personalul didactic deține cunoștințele, abilitățile și înțelegerea necesare pentru a oferi elevilor o educație de calitate.

În forma actuală, CCPD a fost conceput în urma analizei standardelor de competență a cadrelor didactice la nivel național și internațional, precum și în urma discuțiilor purtate cu cadre didactice din câteva țări.

Un CCPD descrie standardele profesionale în educație și prezintă în mod explicit tuturor persoanelor dinăuntrul și din afara sistemului educațional, tipurile de abilități și cunoștințe didactice. Se oferă mijloacele prin care se pot identifica, măsura și recompensa performanțele procesului didactic. Un CCPD prezintă diferitele grade de eficacitate pe care cadrele didactice le demonstrează în folosirea cunoștințelor, abilităților și calităților profesionale într-un context specific de predare.

Prin furnizarea standardelor expuse care îndrumă cadrele didactice să îmbunătățească nivelul de achiziții educationale al elevilor, CCPD reprezintă un instrument valoros de sporire a încrederii în sistemul de educație. Este evidentiat faptul că profesiile didactice necesită învățare continuă din partea cadrelor didactice care sunt implicate în dezvoltarea profesională continuă de-a lungul întregii cariere didactice.

Un CCPD oferă cadrelor didactice, mentorilor cadrelor didactice și asociațiilor profesionale ale cadrelor didactice o prezentare a dimensiunilor stabilite pentru o educație eficace și un punct de referință comun pentru reflectie, analiză și acțiune profesională.

Reflectia profesională este un element central de îmbunătățire a standardelor cadrelor didactice și de susținere a dezvoltării lor profesionale. Astfel, CCPD reprezintă un instrument pentru cadrele didactice de a:

- reflecta asupra eficacității profesionale;
- identifica și pune pe primul plan ariile de dezvoltare profesională;
- identifica posibilitățile de dezvoltare profesională;
- susține planificarea dezvoltării personale și profesionale.

Argumentele fundamentale ale CCPD

CCPD are ca obiective:

- furnizarea unei structuri și a unui limbaj de definire a standardelor profesionale;
- promovarea și susținerea educației de calitate, prin prezentarea explicită a cunoștințelor, abilităților și calităților caracteristice bunei practici de predare, deoarece înțelegerea corectă a cunoștințelor, acțiunilor și valorilor cadrelor didactice reprezintă o etapă importantă în îmbunătățirea profilului și condiției profesiei;
- punerea la dispoziție a unui instrument care delimită un întreg set de abilități și responsabilități fundamentale pentru excelența profesională și care permite cadrelor didactice să ia decizii documentate cu privire la direcțiile de dezvoltare profesională și în strânsă legătură cu aspirațiile de dobândire a unui nivel înalt de performanță;
- identificarea abilităților, cunoștințelor și comportamentelor necesare îndrumării cadrelor didactice active în dezvoltarea carierei alese;

- ridicarea nivelului calității procesului educațional și de predare în școli, prin asigurarea unui document care susține eforturile de îmbunătățire a practicii profesionale a cadrelor didactice și implicit a competențelor de învățare ale elevilor;

- asigurarea direcțiilor pentru instituțiile de învățământ terțiar și furnizorii de programe de dezvoltare profesională, pe măsură ce se dezvoltă programele care garantează dezvoltarea calității educației;

Dezvoltarea standardelor profesionale pentru cadrele didactice a devenit foarte importantă atât în România cât și în Europa și în întreaga lume. Astăzi, dezvoltarea unui Cadru Național al Standardelor Profesionale în Educație este o inițiativă cheie în multe țări.

În general, un astfel de cadru înlesnește un acord național și consecvența în ceea ce privește educația de calitate, precum și colaborarea la nivel național în susținerea calității educației. Un CCPD este produsul unui proces vast de consultări care implică asociații profesionale, cadre didactice, instituții de educație terțiară și alți factori interesati. Organizația responsabilă cu dezvoltarea CCPD trebuie de la bun început să conștientizeze rolul esențial pe care trebuie să îl aibă cadrele didactice în procesul de dezvoltare, cu scopul de a avea un cadru credibil și instrumente de lucru valoroase.

În cele mai multe țări, CCPD s-a dezvoltat pe baza înțelegerii faptului că tot ce are legătură cu educația de calitate trebuie să aibă în vedere diversitatea contextelor și a condițiilor de lucru ale cadrelor didactice. Toate eforturile trebuie să garanteze implicarea cadrelor didactice într-o varietate de situații și experiențe didactice.

Principiile cheie al CCPD

1. CCPD clarifică cunoștințele profesionale, abilitățile și calitățile esențiale tuturor cadrelor didactice la cele trei niveluri de competență. Competențele sunt generale și pot fi aplicate în contexte specifice de învățare și predare în funcție de elevi, etapele de școlarizare și domeniile de studiu (materiile).
2. Acest CCPD este reprezentat de 5 competențe de bază (cheie) în activitatea didactică. O educație eficace necesită integrarea cu succes a acestor competențe.
3. Cadrele didactice își asumă roluri de îndrumare și în afara orelor de curs, cu scopul de a eficientiza la maximum achizițiile de învățare ale elevilor. Aceste roluri includ colaborarea cu alți colegi și membri din comunitatea instituției educaționale, precum și comunicarea cu părinții și cu alți factori interesati.
4. Nivelurile de competență, așa cum sunt prezentate în CCPD, nu reprezintă nivelurile de experiență, ci mai degrabă constituie un cadru pentru aspectele generale și identificabile ale aptitudinilor și rezultatelor profesionale.
5. Cadrele didactice își dezvoltă cunoștințele, abilitățile și practicile pe întreg parcursul vieții profesionale. Evoluția nu este liniară. Cadrele didactice își încep cariera didactică de la niveluri diferite de experiență de învățare, muncă și pregătire profesională, într-o varietate de contexte care le conturează profilul profesional.
6. Pentru a deveni cadre didactice eficace, există o serie de calități esențiale pe care trebuie să le aibă persoanele care doresc să înceapă o carieră didactică.
7. CCPD îndrumă cadrele didactice în dezvoltarea, implementarea și autoevaluarea programelor de predare și învățare.
8. Activitățile eficace ale cadrelor didactice au la bază un set de valori specifice. Acestea sunt:
 - învățarea, atunci când se preia o abordare pozitivă a învățării atât pentru noi cât și pentru alții;
 - excelența care implică așteptări ridicate față de elevi și față de noi însine;
 - echitatea, prin recunoașterea diferitelor situații și nevoi ale altora;
 - grijă care încurajează relațiile bazate pe încredere, respect reciproc și acceptarea responsabilităților;
 - politica de conduită a personalului în organizațiile responsabile (principii etice și codul de conduită).

Structura CCPD

1. Elemente profesionale ale activității didactice

CCPD clarifică natura complexă a activității didactice, prin descrierea a trei elemente profesionale: *calitățile, practica și cunoștințele*. Aceste elemente conlucreză pe măsură ce sunt aplicate în activitățile de curs.

Anexă

2. Niveluri de competență

CCPD conturează standardele de competență pentru o educație eficace la cele trei niveluri de competență în activitatea didactică și descrie activitatea cadrelor didactice pe parcursul practicii. Nivelurile sunt dinamice și nu au legătură cu durata serviciului. Cadrele didactice își pot desfășura activitatea la orice nivel și etapă a carierei didactice, de exemplu, cadrele didactice cu puțină experiență la clasă pot demonstra anumite competențe la toate nivelurile. Pe măsură ce cadrele didactice se obișnuesc cu competențele de la fiecare nivel, vor putea identifica tipurile de activități care se potrivesc cel mai bine nevoilor fiecărui elev.

3. Competențe de bază (cheie) ale activității didactice

CCPD se bazează pe un model de *cinci competențe* didactice de bază (cheie). Fiecare dintre ele descrie caracteristicile generale ale activității didactice care sunt fundamentale pentru obținerea eficacității profesionale.

4. Standardele de competență

Termenul „standard de competență” se referă la „o combinație de calități care stau la baza unor aspecte ale performanței profesionale de succes”. Obiectul standardelor de competență constă în aplicarea cunoștințelor și abilităților profesionale la locul de muncă, susținute de valorile profesionale ale cadrelor didactice. Fiecare standard de competență reprezintă un enunț al nivelului de competență pe care îl demonstrează un cadru didactic în contextul competenței de bază luată în discuție.

5. Elemente critice ale competenței

Elementele critice ale competenței sunt componente de bază pentru fiecare standard de competență. Ele schițează o gamă de activități profesionale (descriptori de performanță) în care cadrele didactice sunt implicate pe măsură ce aplică cunoștințele profesionale, abilitățile și calitățile în contextul activității de predare. Ele reprezintă caracteristici identificabile care contribuie la obținerea standardului general de competență.

6. Criterii de performanță

Criteriile de performanță sunt indicatori de competență ai practicii eficace (activități profesionale) care oferă exemple de comportamente profesionale care pot fi demonstate de cadrele didactice care au atins un anumit standard de competență. Indicatorii prezentați reprezintă numai câteva exemple.

1. Calități profesionale

Calitățile profesionale schițează caracteristicile care sunt ușor identificabile ca esențiale pentru o educație eficace. Aceste calități garantează că personalul didactic este pregătit să facă față provocărilor, cerințelor și obligațiilor procesului educațional.

Calitățile profesionale furnizează valorile și abilitățile fundamentale, convingerile și abilitățile cu privire la deciziile și acțiunile pe care le iau cadrele didactice în fiecare zi. Aceste calități descriu atitudinile și comportamentele cu ajutorul căroră cadrele didactice își demonstrează capacitatea de a îmlesni achizițiile de învățare ale elevilor.

A. Descriptori de calități

Cadrele didactice eficace demonstrează următoarele calități profesionale la toate nivelurile de competență:

Nr.	Calitate profesională	Descriere
1.	Cooperant	Cadrele didactice demonstrează bune abilități interpersonale, prin crearea de oportunități de comunicare și împărtășirea cunoștințelor, ideilor și experiențelor. Ele solicită ajutor din partea colegilor și sunt dornice de a lua în considerare sfaturile primite și de a acționa în conformitate. Cadrele didactice recunosc și încurajează statutul de parteneri de învățare atât în cazul elevilor, cât și în cazul părinților și al altor factori interesați

Nr.	Calitate profesională	Descriere
2.	Dedicat	Cadrele didactice se dedică educării tinerilor și acționează în interesul elevilor, se bucură atunci când au de înfruntat provocările survenite în procesul educațional și rezolvă cu succes aceste situații. Sunt, de asemenea, dedicate dezvoltării elevilor pe plan educațional, personal, social, moral și cultural și au ca scop educarea tinerilor spre a fi membri activi ai societății și orientați spre învățarea continuă pe tot parcursul vieții.
3.	Persoană care comunică eficace	Atitudinea cadrelor didactice are o influență pozitivă asupra comportamentului elevilor și își formulează gândurile și ideile schimbând permanent limbajul în funcție de context și audiență.
4.	Etic	Cadrele didactice respectă drepturile celorlalți în mod consecvent și imparțial, deoarece înțeleg principiile etice sociale și demonstrează acest lucru prin luarea unor decizii corecte și imparțiale.
5.	Creativ	Cadrele didactice rezolvă problemele apărute în mod creativ, își asumă riscurile găsirii unor soluții noi și îndrăznește și sunt inventivi în dezvoltarea programelor educaționale. Experiențele de învățare pe care le oferă stârnesc interesul elevilor și le îmbunătățesc procesul de învățare.
6.	Incluziv	Elevii sunt tratați cu grijă și înțelegere, prin identificarea și abordarea nevoilor educaționale, fizice, emoționale, sociale și culturale. Cadrele didactice recunosc și reacționează imediat la dificultățile care îngreunează obținerea rezultatelor de către elevi.
7.	Pozitiv	Cadrele didactice trebuie să sprijine crearea unor relații constructive cu ceilalți, sunt flexibile la schimbarea continuă a mediului de lucru și sunt dornice să ia în considerare criticele și să implementeze schimbările. Cadrele didactice sunt apărătoarele profesiei lor.
8.	Reflexiv	Cadrele didactice își analizează în detaliu practica profesională și demonstrează capacitatea de a lua decizii pe baza dovezilor. Se folosesc de cunoștințele profesionale cu scopul de a planifica direcția de acțiune și de a stabili scopurile acesteia pentru îmbunătățirea propriei practici profesionale precum și procesul de învățare al elevilor. Cadrele didactice sunt profesioniști bine pregătiți care se folosesc de oportunitățile de învățare profesională pentru a examina din punct de vedere critice noile tendințe care apar în sistemul de educație.

B. Cunoștințe profesionale:

CCPD pornește de la premiza conform căreia cadrele didactice fac apel la un corpus de cunoștințe profesionale pentru a potența la maxim abilitatea de îmbunătățire a competențelor educaționale ale elevilor.

Cunoașterea elevilor, a curriculum-ului, materiei, pedagogiei, legislației cu privire la sistemul de educație și a contextului specific de predare constituie elementele fundamentale ale unei educații eficace și le permite cadrelor didactice să răspundă corespunzător diferitelor nevoi ale elevilor.

CCPD oferă sprijin cadrelor didactice în procesul de acumulare de cunoștințe profesionale, promovează învățarea continuă și include teorii pedagogice contemporane.

Standardele de competență din cadrul CCPD se bazează pe următoarele cunoștințe profesionale centrale și necesită din partea cadrelor didactice:

- să înțeleagă structurile și funcțiile cadrului curricular și implicațiile acestuia în dezvoltarea, predarea și învățarea curriculumului la cererea școlii;
- să înțeleagă scopul, natura și utilizarea unei varietăți de strategii de evaluare și modalitatea în care informațiile dobândite prin procesele de evaluare pot fi folosite în analizarea și modificarea procesului de predare;
- să înțeleagă faptul că procesul de învățare al elevilor este influențat de propriile experiențe, progrese, abilități, interese, limbaj, familie, cultură și comunitate;
- să cunoască conceptele cheie, conținutul și procesele de cercetare care sunt fundamentale pentru domeniile de învățare;
- să se familiarizeze cu cadrul legislativ și cu reglementările care influențează sistemul școlar și activitatea

Anexă

cadrelor didactice;

- să cunoască politicile guvernamentale, sisteme, districtuale și şcolare care reglementează programele și serviciile educaționale.

C. Practica profesională:

NIVEL COMPETENȚA DE BAZĂ	NIVEL 1	NIVEL 2	NIVEL 3
COMPETENȚA DE BAZĂ 1 Facilitarea unor procese inovatoare de învățare și predare centrate pe elev	La acest nivel, cadrele didactice trebuie: să implice elevii în experiențe de învățare semnificative și adecvate	La acest nivel, cadrele didactice trebuie: să acorde atenție diferitelor stiluri de învățare și nevoi ale elevilor, prin folosirea consecventă a unei game variate de strategii de predare	La acest nivel, cadrele didactice trebuie: să folosească strategii și tehnici potrivite care satisfac nevoile elevilor, grupurilor și/sau claselor de elevi, într-un mod incluziv
COMPETENȚA DE BAZĂ 2 Evaluarea și monitorizarea rezultatelor performanței de predare și învățare	să monitorizeze, să evaluateze, să înregistreze și să raporteze rezultatele învățării elevilor	să folosească sisteme de evaluare și raportare cuprinzătoare în relație cu dobândirea competențelor de învățare ale elevilor	să folosească în mod consecvent strategiile model de evaluare și raportare, care au caracter incluziv
COMPETENȚA DE BAZĂ 3 Planificarea și aplicarea curriculum-ului, orarelor, materialelor de formare și a metodelor didactice	să participe la stabilirea politicilor de curriculum și a programului în cadrul echipei	să ofere ajutor la conceperea politicilor de curriculum și a altor programe ale echipei	să ofere activități de conducere la nivelul școlii prin asumarea unui rol cheie în procesele de dezvoltare școlară, inclusiv planificarea de curriculum și formularea de politici
COMPETENȚA DE BAZĂ 4 Formarea de parteneriate în interiorul și în afara comunităților școlare	să stabilească parteneriate cu elevii, colegii, părinții și alții factori interesați	să susțină procesul de învățare al elevilor prin parteneriate și lucru în echipă cu membrii comunității școlii	să faciliteze lucrul în echipă în interiorul comunității școlare
COMPETENȚA DE BAZĂ 5 Implicitarea în procesul de dezvoltare profesională și individuală	să reflecteze în mod critic asupra experiențelor profesionale, cu scopul de a îmbunătăți eficacitatea profesională	să contribuie la dezvoltarea unei comunități de învățare	să se implice într-o varietate de activități de învățare care promovează procesul de reflectie critică individuală și dezvoltarea unei comunități de învățare

2. Competențe de bază

Cele cinci competențe de bază descriu responsabilitățile și acțiunile majore pe care cadrele didactice le îndeplinesc pe tot parcursul carierei profesionale. Aceste competențe interacționează între ele și contribuie la eficacitatea activităților cadrelor didactice. Acestea reprezintă mai degrabă un aranjament arbitrar de comportamente ale cadrelor didactice care se relatează unei activități specifice și nu o succesiune ordonată de evenimente.

Excelența profesională înseamnă implicarea cadrelor didactice în toate cele cinci competențe. Competențele de bază 1 și 2 sunt vitale în practica de predare și formulează cu claritate modul de interacțiune eficace între cadrul didactic și elev. Competențele de bază 3, 4 și 5 descriu mediul de lucru care asigură un proces educațional eficace.

COMPETENȚA DE BAZĂ 1	FACILITAREA UNOR PROCESE INOVATOARE DE ÎNVĂȚARE ȘI PREDARE CENTRATE PE ELEV
CARACTERISTICI:	Descrie sarcina complexă de predare și învățare. Prezintă modalitatea în care cadrele didactice planifică, dezvoltă, administrează și aplică o varietate de strategii de predare pentru a susține un proces de învățare de calitate la elevi.